

Biblioteka
Główna
UMK Toruń

029229/
1973

SPRAWOZDANIE

z czynności

Towarzystwa Naukowego w Toruniu

w roku 1973

TORUŃ 1974

MEMORANDUM

TO :

FROM :

SUBJECT :

DATE :

BY :

SPRAWOZDANIE

z czynności

Towarzystwa Naukowego w Toruniu

w roku 1973

TORUŃ 1974

SPRAWOZDANIE

z działalności

Towarzystwa Naukowego w Toruniu

w roku 1973

029229

TORUN 1974

UMK z. 193 500 N-17/195

D. 273/88

S P R A W O Z D A N I E

z czynności Towarzystwa Naukowego w Toruniu

za rok 1973

W dniu 31 XII 1973 Towarzystwo Naukowe w Toruniu, rozpoczynając 99 rok swej działalności, liczyło ogółem 434 członków, w tym 231 zwyczajnych i 203 członków Wydziałów. W roku 1973 ubyło ogółem 10 członków zwyczajnych i przybyło 9 członków Wydziałów. Zmarło 7 członków.

Walne Zgromadzenie w dniu 28 II 1973 przyznało tytuły członków honorowych Stefanowi Dembińskiemu, Aleksandrowi Jabłońskiemu i Janowi Zabłockiemu.

I. ZARZĄD TOWARZYSTWA, wybrany na okres trzyletni przez Walne Zgromadzenie w dniu 19 II 1972 składał się z następujących osób:

Konrad Górski	- prezes
Antoni Swinarski	- wiceprezes
Marian Biskup	- sekretarz generalny
Artur Hutnikiewicz	- redaktor naczelny
Mirosław Nesterowicz	- skarbnik

Karol Górski, Tadeusz Czeżowski, Alina Ulińska i Wacław Szyszkowski - przewodniczący Wydziałów, oraz Leszek Janiszewski, Jan Szupryczyński i Jerzy Wojtowicz - członkowie.

II. KOMISJA REWIZYJNA w składzie: Melityna Gromadska - przewodniczący, Leonid Żytkowicz i Jerzy Śliwowski - członkowie, odbyła 1 posiedzenie, na którym rozpatrzono bilans TNT na dzień 31 XII 1972 oraz zbadano gospodarkę finansową i materiałową Towarzystwa. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, z wnioskiem o udzielenie absolutorium Zarządowi, zostało odczytane na Walnym Zgromadzeniu w dniu 28 II 1973.

III. REDAKCJA NACZELNA WYDAWNICTW TNT pracowała w składzie: Artur Hutnikiewicz - redaktor naczelny oraz Zofia Abramowiczówna, Zenon

Czerwiński, Bolesław Danilczuk, Janusz Gilas, Andrzej Marek, Bronisław Nadolski, Edmund Strzelczyk i Jerzy Wojtowicz - członkowie. W związku ze zgonem Bolesława Danilczuka do zespołu Redakcji Naczelnej dookooptowano Sławomira Kalembkę.

Redakcja odbyła w roku 1973 dwa posiedzenia, podczas których opracowano plany wydawnicze na lata 1974 i 1975 oraz badano realizację planu na rok bieżący.

W roku 1973 wydano drukiem 24 pozycje planu wydawniczego o łącznej objętości 278,75 arkuszy wydawniczych, a mianowicie:

a/ wydawnictwa ciągłe:

Zapiski Historyczne tom 38	4 poz.
	4 poz.

b/ wydawnictwa seryjne:

Roczniki	1 poz.
Fontes	2 poz.
Prace Wydziału Filologiczno-Filozoficznego	2 poz.
Studia Iuridica	2 poz.
Studia Societatis Scientiarum Torunensis	
Sectio C /Geografia i geologia/	1 poz.
Sectio D /Botanika/	1 poz.
Sectio E /zoologia/	1 poz.
Sectio F /Astronomia/	2 poz.
Prace Popularnonaukowe	8 poz.

R a z e m: 24 poz.

w tym 3 pozycje, które przeszły poślizgiem z planu na rok 1972.

W roku 1973 ukazała się także praca Stanisława Salmonowicza pt. "Toruńskie Gimnazjum Akademickie /1681-1817/", przygotowana wspólnie przez Komitet Obchodu 400-lecia Toruńskiego Gimnazjum Akademickiego oraz Towarzystwo Naukowe w Toruniu.

Szczególne staranie podjąć musiała Redakcja Naczelna i Zarząd naszego Towarzystwa o wydanie prac Wydziału III Matematyczno-Przyrodniczego, gdyż Polska Akademia Nauk odmówiła przyjęcia ich do swego planu.

Po długich staraniach uzyskano zgodę na wprowadzenie ich do planu wydawniczego Państwowego Wydawnictwa Naukowego. Dużym sukcesem Redakcji jest zakończenie w roku 1973 pełnej edycji 17-tomowej popularnonaukowej Biblioteczki Kopernikańskiej, w ramach której wydano ogółem 17 tytułów, w tym 3 obcojęzyczne oraz 4 wznowienia - w łącznym nakładzie 247 000 egzemplarzy.

Kontynuowane były też przygotowania do wydawnictw wchodzących w skład planu wydawniczego TNT na rok 1974. Przewiduje on wydanie 26 pozycji o łącznej objętości 274,5 arkuszy wydawniczych.

IV. KOMISJE I KOMITETY PRZY ZARZĄDZIE

1. Komisja Kopernikańska pod kierunkiem Wilhelminy Iwanowskiej pracowała intensywnie od początku roku nad przygotowaniem uroczystości 500-lecia urodzin Mikołaja Kopernika, zwłaszcza zaś nad skoordynowaniem przygotowań TNT z planami innych instytucji oświatowych i kulturalnych na terenie miasta Torunia, zlecając Zarządowi realizację szeregu propozycji.

Owocem działalności Komisji i Zarządu stały się następujące imprezy:

- a/ Wystawa pt. "Kultura artystyczna Ziemi Chełmińskiej w czasach Kopernika", zorganizowana wspólnie z Muzeum Okręgowym w Toruniu i otwarta 11 II 1973 w podziemiach Ratusza Staromiejskiego. Ukazał się także obszerny katalog tej wystawy, pod firmą Muzeum Okręgowego i TNT, z przedmową sekretarza generalnego Mariana Biskupa.
- b/ Wieczornica ogólnomiejska w dniu 19 II 1973, zorganizowana wspólnie z Muzeum Okręgowym w Toruniu, Książnicą Miejską im. Kopernika i Oddziałem Toruńskim Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii. Z wykładem pt. "Toruń w życiu Mikołaja Kopernika" wystąpił tam sekretarz generalny naszego Towarzystwa Marian Biskup. Na wieczornicy tej wykład naukowy pt. "Świat Kopernika a współczesny wszechświat" wygłosił członek Wydziału III TNT Andrzej Woszczyk.
- c/ Walne Zgromadzenie naszego Towarzystwa, przesunięte z powodu

obchodów państwowych i ogólnomiejskich na dzień 28 II 1973, było uroczystością mającą ścisły związek z kopernikowską rocznicą. Publiczny wykład naukowy inaugurujący obrady tego zgromadzenia, pt. "Rola Mikołaja Kopernika w rozwoju nauk matematyczno-przyrodniczych", wygłosiła Wilhelmina Iwanowska.

- d/ Wykład sekretarza generalnego TNT Mariana Biskupa w Pradze Czeskiej, odbyty 15 V 1973 dla tamtejszego środowiska naukowego.
- e/ W dniu 11 IX 1973 przy okazji obrad "Colloquia Copernicana", zorganizowanych przez Międzynarodową Unię Historii i Filozofii Nauki oraz Polską Akademię Nauk, Towarzystwo nasze zorganizowało posiedzenie ku czci M. Kopernika dla zagranicznych i krajowych uczestników kongresu. Podczas tego posiedzenia wobec licznego grona naukowców z wielu krajów M. Biskup, sekretarz generalny naszego Towarzystwa, wygłosił odczyt pt. "Nouvelles recherches sur la Biographie de Nicolas Copernic".

Wówczas w gmachu nowej Książnicy Miejskiej, gdzie odbywała się uroczystość, czynna była wystawa polskich i obcojęzycznych wydawnictw TNT, przygotowanych z okazji 500-lecia urodzin M. Kopernika.

- f/ W dniu 5 X 1973 z inicjatywy Zarządu TNT i Komisji Kopernikańskiej odbyło się w nowym gmachu Książnicy Miejskiej uroczyste posiedzenie podsumowujące wkład TNT w obchody 500-lecia urodzin M. Kopernika. Dorobek komisji kopernikańskiej omówiła Wilhelmina Iwanowska, natomiast rolę i charakter 17-tomowej "Biblioteczki Kopernikańskiej", której edycja właśnie została zakończona, przedstawił sekretarz generalny TNT Marian Biskup. W posiedzeniu wzięły udział wszystkie osoby, które współpracowały przy edycji "Biblioteczki Kopernikańskiej", oraz zaproszeni przedstawiciele władz miasta Torunia i województwa bydgoskiego. Wyrazili oni władzom TNT uznanie za jego pracę.

g/ W porozumieniu z władzami politycznymi i administracyjnymi miasta oraz Książnicy Miejskiej Towarzystwo nasze w dniu 20 X 1973 wystąpiło do rektora Uniwersytetu w Uppsali /Szwecja/ z wnioskiem o wypożyczenie ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej zespołu ksiąg dawnego Księgozbioru Biskupstwa Warmińskiego, którymi niegdyś posługiwał się Kopernik. Wniosek ten został zyczliwie zaakceptowany, w związku z czym za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych przekazane zostały do Polski 44 wybrane woluminy najcenniejszych dzieł, noszących liczne dowody pracy naukowej M. Kopernika. W dniu 8 XII 1973 odebrała je w Warszawie delegacja naszego Towarzystwa i Książnicy Miejskiej im. Kopernika, 18 XII 1973 nastąpiło uroczyste otwarcie Wystawy Księgozbioru Mikołaja Kopernika ze zbiorów uppsalskich w nowym gmachu Książnicy. Na uroczystości otwarcia obecny był sekretarz Ambasady Królestwa Szwecji pan Stellan Ottosson oraz przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych, naczelnik Stanisław Frątczak.

Przed otwarciem wystawy sekretarz generalny TNT Marian Biskup wygłosił odczyt naukowy pt. "Enaczenie uppsalskiego księgozbioru Mikołaja Kopernika". Uroczystość dopełniona została koncertem muzyki dawnej, który wykonała "Capella Bydgostiensis".

Równocześnie Towarzystwo nasze otrzymało wiadomość, że rektor Uniwersytetu w Uppsali prof. dr Forngny Segerstedt oraz dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Uppsali pan Gert Hornwall, na zaproszenie Ministerstwa Kultury i Sztuki, władz miasta Toruń oraz TNT, odwiedzą nasze miasto w najbliższym czasie.

Wizyta doszła do skutku i w styczniu bieżącego roku goście szwedzcy pod opieką przedstawicieli TNT swiedzili Toruń, Frombork, Warszawę i Kraków.

2. Komisja Upowszechniania Nauki - pracowała w składzie: Eugenia Kwiatkowska - przewodnicząca i Janusz Małek - sekretarz.

Działalność TNT w zakresie popularyzacji nauki i wiedzy prowadzona była w roku 1973 także pod znakiem wielkiej Rocznicy Kopernikowskiej. Wykładowcy naszego Towarzystwa w ramach Studiów Wiedzy o M. Koperniku oraz różnych sesji i sympozjów popularnonaukowych wygłosili 26 wykładów, z czego 14 w Nakle n. Notecią, 4 w Wąbrzeźnie, 3 we Włocławku, 2 w Chełmie, 2 w Białymstoku /współorganizator Białoruskie Towarzystwo Kulturalne/ oraz 1 w Mławie.

Kontynuowane były nadal cykle wykładów pod nazwą "Studium Wiedzy o Regionie" w Aleksandrowie Kujawskim i w Żninie. Wykładów takich było łącznie 11. Zasadniczo cykl ten usnąć należy za skończony, ponieważ realizowano go prawie we wszystkich powiatach województwa.

Nowe formy pracy popularyzacyjnej reprezentują 2 cykle wykładów organizowane wspólnie z Klubem Międzynarodowej Prasy i Książki w Toruniu. W ramach pierwszego z nich, zatytułowanego "W pracowniach toruńskich uczonych", odbyło się w roku ubiegłym jedno spotkanie w Instytucie Fizyki UMK z prof. drem R. S. Ingardenem. Natomiast cykl wykładów zatytułowanych "Współczesne problemy nauk matematyczno-przyrodniczych" zainaugurował prof. dr Antoni Swinarski, dyrektor Instytutu Chemii UMK. Oba cykle będą kontynuowane w roku 1974.

W listopadzie zapoczątkowano jeszcze cykl wykładów popularnonaukowych przeznaczonych dla pracowników Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Książnicy Miejskiej. Tematem jest historia polskiego ruchu robotniczego. W roku 1973 przeprowadzono 2 wykłady.

W sprawach organizacyjnych odbyło się 1 posiedzenie Komisji. Ponadto 2 posiedzenia programowe odbyła przewodnicząca Komisji z dyrektorem administracyjnym TNT.

3. Komitet Redakcyjny "Sprawozdań TNT" pracował w składzie: Bożena Osmólska-Piskorska - przewodnicząca, Ludmiła Roszkówna, Jadwiga Klimaszewska i Wacław Szyszkowski - członkowie.

Na zebraniach Komitetu omawiano sprawy terminowego przekazywania materiałów do "Sprawozdań" przez sekretarzy Wydziałów, Komisji i Komitetów oraz trudności z powodu nieprzestrzegania Instrukcji do "Sprawozdań TNT" przez autorów prac referowanych na posiedzeniach TNT.

W roku 1973 nie ukazały się "Sprawozdania TNT", gdyż numer poprzedni 25/71 został wydany z wyprzedzeniem - u schyłku roku 1972.

"Sprawozdania TNT" nr 26/72 ukażą się w końcu stycznia 1974.

4. Komitet Redakcyjny "Prac Popularnonaukowych" działał w składzie: Andrzej Tomczak, - przewodniczący, Marian Arszyński, Janusz Gilas, Franciszek Pepłowski i Wanda Zabłocka jako członkowie.

Komitet odbył jedno posiedzenie w dniu 22 X 1973, na którym omawiano plany pracy na lata 1974 i 1975 oraz perspektywiczny plan wydawniczy na okres 5 lat.

W roku 1973 w ramach "Prac Popularnonaukowych" ukazało się 5 ostatnich pozycji "Biblioteczki Kopernikańskiej" oraz 3 wznowienia, a mianowicie:

Antoni Stawikowski: Wszechświat Kopernika a kosmologia współczesna

Alojzy Tujakowski: Mikołaja Kopernika "De revolutionibus" - Historia wydań

Andrzej Woszczyk: Instrumenty Kopernika a współczesne narzędzia obserwacyjne

Wilhelmina Iwanowska: Astronomia współczesna

Bohdan Rymaszewski: Toruń in the days of Copernicus

Bohdan Rymaszewski: Toruń w czasach Kopernika /wznowienie/

Cecylia Iwaniszewska: Astronomia Mikołaja Kopernika /wznowienie/

Waldemar Voisė: Mikołaj Kopernik - dzieje jednego odkrycia /wznowienie/

Łącznie wydano 17 tytułów, w tym 2 w języku angielskim i 1 w nie-

mieckim oraz 4 wznowienia. Ogólny nakład "Biblioteczki Kopernikańskiej" wyniósł 247 000 egzemplarzy.

W roku 1974 ukażą się następujące wydawnictwa z serii "Prac Popularnonaukowych":

Jerzy Serczyk: Towarzystwo Naukowe w Toruniu /krótki zarys dziejów/

Marian Dorawa: Katedra Św Trójcy w Chełmży.

V. WIDZIAŁY

W y d z i a ł I - N a u k H i s t o r y c z n y c h składał się w końcu roku 1973 z 33 członków miejscowych i 16 zamiejscowych. Przewodniczącym Wydziału był Karol Górski, zastępcą Tadeusz Grudziński, a sekretarzem Stefan Cackowski.

W 1973 roku członkowie Wydziału I uczestniczyli w wielu pracach organizacyjnych i w imprezach naukowych związanych z obchodami 500 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika, urządzanych w Toruniu, w kraju i za granicą. Dlatego też odbyły się tylko 3 posiedzenia naukowe Wydziału, na których:

7 VI 1973 - Jerzy Wojtowicz wygłosił referat pt. "Oświecenie a utopia"

19 XI 1973 - Krystyna Podlaszewska zreferowała pracę własną pt. "Zainteresowania czytelnicze mieszczan gdańskich XVIII wieku współczesnymi wydarzeniami w Polsce"

- Karol Górski przedstawił zbiór prac własnych dotyczących problematyki politycznej XV-XVI w., pt. "Communitas innata"

10 XII 1973 - Członkowie Wydziału I przedyskutowali propozycje i wnioski zgłoszone do planu badań naukowych TNT w działach: wydawnictwa źródłowe, prace popularnonaukowe, monografie.

Wydział, przy którym czynna jest 1 komisja i 4 komitety redakcyjne,

odbył też 5 posiedzeń administracyjnych, na których omawiano plany pracy Wydziału i sprawy wydawnicze, a także rozpatrywano kandydatury na członków Wydziału.

Z inicjatywy Wydziału I Towarzystwo nasze wspólnie z Polskim Towarzystwem Historycznym Oddział w Toruniu zorganizowało w dniu 28 V 1973 r. uroczyste posiedzenie z okazji 100-lecia Polskiej Akademii Umiejętności. Podczas tego posiedzenia dyrektor Biblioteki PAN w Krakowie, dr Zbigniew Jabłoński, wygłosił referat pt. "Główne kierunki działalności PAU".

W dniu 12 XI 1973 z inicjatywy Instytutu Historii i Archiwistyki, UMK, Polskiego Towarzystwa Historycznego oraz Wydziału I TNT odbyła się sesja naukowa, poświęcona 200 rocznicy Komisji Edukacji Narodowej. W czasie obrad wygłoszone zostały następujące referaty:

Jerzy Wojtowicz - Koncepcja człowieka w filozofii Oświecenia
Stanisław Salmonowicz - Szkolnictwo toruńskie w dobie Komisji Edukacji Narodowej

Marian Pawlak - Wychowanie obywatelskie w Polsce drugiej połowy XVIII w. Programy i ich realizacja.

1. Komisja Historyczna liczyła w końcu roku sprawozdawczego 24 członków i 31 współpracowników. Przewodniczącym był Kazimierz Jasiński, a sekretarzem Zofia Kędzierska.

W okresie sprawozdawczym komisja odbyła 3 posiedzenia naukowe, w czasie których:

- 19 III 1973 - Brygida Kęrbis wygłosiła odczyt pt. "Mistrz Wincenty i jego dzieło w świetle nowszych badań"
- 8 X 1973 - Kazimierz Jasiński wygłosił referat pt. "Z dziejów Gdańska w XIII w /zagadnieniach lokacji/". Posiedzenie to odbyto wspólnie z Oddziałem Toruńskim Polskiego Towarzystwa Historycznego

27 XI 1973 - Janusz Bieniak wygłosił odczyt pt. "Rody rycerskie jako czynnik struktury społecznej w Polsce XIII - XV wieku".

Na tymże posiedzeniu dokonano wyboru nowego sekretarza Komisji zamiast Zofii Kędzierskiej, która zrezygnowała z tej funkcji z powodu wyjazdu za granicę. Nowym sekretarzem wybrana została Teresa Borawska.

2. K o m i t e t R e d a k c y j n y "Roczników" pracował w składzie: Jerzy Wojtowicz - przewodniczący, Maria Jaczynowska - zastępca przewodniczącego i Zbigniew Zdrójkowski - sekretarz.

Posiedzenia Komitetu odbyte w ciągu roku dotyczyły wydawnictw planowanych na rok 1974 i dalsze lata.

W roku 1973 w serii "Roczników" wydana została jedna praca, a mianowicie Stanisława Mrozka - "Prywatne rozdawnictwa pieniędzy i żywności w miastach Italii w okresie wczesnego cesarstwa".

Na rok 1974 zaplanowane zostało wydanie pracy Ireny Janosz-Biskupowej pt. "Archiwum Ziemi Pruskiej".

3. K o m i t e t R e d a k c y j n y "Fontes" pracował w składzie: Leonid Żytkowicz - przewodniczący, Antoni Czacharowski i Bolesław Danilczuk - członkowie. Nowym członkiem komitetu po śmierci Bolesława Danilczuka został Sławomir Kalembka.

W roku 1973 w serii "Fontes" ukazały się następujące edycje:

Karola Ciesielska - "Księga Ławnicza Nowego Miasta Torunia
/1387-1450/"

Marian Biskup - "Akta stanów Prus Królewskich" t. V, cz. 1
/1506-1509/

W planie na rok 1974 znajduje się t. V, cz. 2 "Aktów stanów Prus Królewskich" w opracowaniu Mariana Biskupa.

4. Komitet Redakcyjny kwartalnika "Zapiski Historyczne" działał w składzie: Marian Biskup - przewodniczący, Antoni Czacharowski - zastępca przewodniczącego, oraz Sławomir Kalembka, Witold Łukasiewicz, Zenon Nowak, Kazimierz Wajda i Leonid Żytkowicz - członkowie. Sekretarzem Komitetu był Jan Pakulski.

W ciągu roku 1973 Komitet odbył 4 posiedzenia, które poświęcone były omówieniu zawartości tomu 38/73 z. 4 oraz tomów 39/74 z. 1-3 Zapisek Historycznych.

W roku 1973 wydano planowo wszystkie 4 zeszyty tomu 38. Zeszyt 3 zgodnie z założeniami poświęcony był rocznicy 500-lecia urodzin Mikołaja Kopernika.

5. Komitet Redakcyjny "Prac Archeologicznych" powołany przy Wydziale I dnia 18 XII 1972 pracował w składzie: Kazimierz Żurowski - przewodniczący, Andrzej Kola - sekretarz, Krystyna Przewoźna i Jadwiga Chudziakowa - członkowie.

Celem pracy Komitetu w roku 1973 było przygotowanie do druku dwóch pierwszych publikacji serii "Prac Archeologicznych", stanowiącej kontynuację wydawanych niegdyś przez TNT "Prac Prehistorycznych"

W roku 1974 w serii tej ukażą się następujące publikacje:

Jadwiga Chudziakowa - "Kultura łużycka na terenie międzyrzecza Wisły, Drwęcy i Osy"

Jadwiga Chudziakowa i Andrzej Kola - "Materiały archeologiczne z terenu zamku krzyżackiego w Toruniu".

Wydział II - Filologiczno - Filozoficzny. W skład Wydziału wchodziło 25 członków miejscowych i 13 zamiejscowych. Przewodniczącym Wydziału był Tadeusz Czełowski, zastępcą przewodniczącego Leon Gumański, a sekretarzem Bożena Osmólska-Piskorska.

W ciągu roku 1973 odbyły się 2 posiedzenia naukowe Wydziału, na których przedstawione zostały prace:

28 V 1973 - Eugeniusz Klin - "Pojęcie romantyzmu w estetyce heglowskiej"

- Danuta Moszyńska - "Fleksja zapożyczeń
łacińskich i greckich
w staropolszczyźnie
/Przestawiła Zofia
Abramowiczówna/

26 X 1973 - Witold Mańczak z Uniwersytetu Jagiellońskiego
"Pochodzenie nazw Białej, Czarnej
i Czerwonej Rusi".

Po zebraniu naukowym w dniu 28 V 1973 r. odbyło się posiedzenie administracyjne, na którym redaktor naczelny wydawnictw TNT Artur Hutnikiewicz przedstawił plany wydawnicze na okres najbliższy i dalsze lata. Podobne zebranie, z dyskusją nad planem wydawniczym na rok 1975, odbyło się 16 XI 1973 r. Dyskusja toczyła się przede wszystkim wokół wydawnictwa "Teki Komisji Historii Sztuki", zwłaszcza zaś koncepcji tematycznej poszczególnych tomów, uatrakcyjnienia problematyki, celowości kontynuowania wydawnictwa. W konkluzji stwierdzono celowość utrzymania "Teki", przy uwzględnieniu desyderatów w sprawie większej aktualizacji zakresu tematycznego.

Przy Wydziale działały 4 Komisje oraz 1 Komitet Redakcyjny.

1. Komisja Filologiczna liczyła 23 członków i 20 współpracowników. Przewodniczącym był Bronisław Nadolski, a sekretarzem Bożena Osmólska-Piskorska.

Komisja odbyła 3 posiedzenia naukowe z następującymi referatami:

30 IV 1973 - Eugeniusz Klin - "Pojęcie romantyzmu w estetyce heglowskiej"

7 XII 1973 - Bronisław Nadolski - "Ze stosunków literackich polsko-niemieckich za Oświecenia"

13 XII 1973 - Jadwiga Pusynina z Uniwersytetu Warszawskiego - "O dwóch typach słowotwórstwa synchronicznego"

Zebrań administracyjnych Komisja nie organizowała.

2. Komisja Filozoficzna liczyła 10 członków i 7 współpracowników. Przewodniczył jej Leon Gumański, zastępcą przewodniczącego był Stanisław Soldenhoff, a sekretarzem Henryk Moese.

Komisja odbyła 5 posiedzeń naukowych, podczas których wygłoszono następujące referaty:

- 20 I 1973 - Stanisław Soldenhoff - "O przedmiocie ocen moralnych"
- 9 III 1973 - Witold Morciszewski - "Problem istnienia przedmiotów licencjonalnych"
- 10 IV 1973 - Barbara Skarga - "Maine de Biran wobec Kanta"
- 22 V 1973 - Tadeusz Czeżowski - "Empiria a teorie"
- 24 X 1973 - Władysław Tatarkiewicz - "Dwa pojęcia piękna".

Dnia 14 grudnia Komisja odbyła posiedzenie administracyjne, na którym przedyskutowano plan pracy na rok 1974.

Postanowiono prowadzić działalność odczytową i nadal współpracować z Oddziałem Toruńskim Polskiego Towarzystwa Filozoficznego celem popularyzacji filozofii i jej zagadnień.

3. Komisja Historii Sztuki liczyła 19 członków i 14 współpracowników. Działała pod kierownictwem Jędwigi Puciaty-Pawłowskiej jako przewodniczącej, Zygmunta Kruszelnickiego jako zastępcy przewodniczącego oraz Józefa Poklewskiego jako sekretarza.

W roku 1973 Komisja nie odbywała posiedzeń naukowych. Odbyto natomiast 2 posiedzenia administracyjne.

Dnia 4 V 1973 przedyskutowano ostateczną redakcję pracy J. Poklewskiego pt. "Święta Lipka - polska fundacja barokowa na terenie Kruszkających", a 12 X 1973 - koncepcję wydawniczą VI tomu "Leki Komisji Historii Sztuki". Dyskutowano również nad tematyką zebrań naukowych w roku 1974.

4. Komisja Bibliografii i Bibliotekoznawstwa liczyła 23 członków i 16 współpracowników. Przewodniczącym był Henryk Baranowski, zastępcą przewodniczącego Alojzy Tujakowski, a sekretarzem Krystyna Podlaszewska.

Komisja odbyła 1 posiedzenie naukowe w dniu 27 XI 1973, podczas którego z referatem pt. "Katalog rękopisów Biblioteki Głównej UMK. Charakterystyka zbiorów w aspekcie wydawniczym" wystąpiła Elwira Wróblewska. Na tymże posiedzeniu komunikat o pracach nad kartoteką czasopism pomorskich złożyła Krystyna Podlaszewska.

5. Komitet Redakcyjny "Prac Wydziału Filologiczno-Filozoficznego" pracował w składzie: Zofia Abramowicz - przewodnicząca, oraz Tadeusz Czeżowski, Bronisław Nadolski, Jadwiga Puciata-Pawłowska i Halina Turska jako członkowie.

W ciągu roku Komitet odbył 3 posiedzenia, poświęcone głównie przygotowaniu wydawnictw planowanych na rok 1974. Z planu na rok 1973 wydane zostały następujące pozycje:

Maria Szuprzyczyńska - "Syntaktyczna klasyfikacja czasowników przybiernikowych"

Antonina Bartoszewicz - "O głównych terminach i pojęciach w polskiej krytyce literackiej w pierwszej połowie XIX wieku".

Do wydania w roku 1974 przygotowane prace:

Jerzy Spejna - "Bankructwo realności. Proza Brunona Schulza"

Jerzy Zbigniew Maciejewski - "W kłębowisku przeciwieństw. Obraz idei w prozie narracyjnej Stanisława Brzozowskiego".

Wydział III - Matematyczno - Przyrodniczy liczył w końcu roku sprawozdawczego 69 członków miejscowych i 24 zamiejscowych. Prezydium Wydziału pracowało w składzie:

Alina Ulińska - przewodnicząca, Władysław Niewiarowski - zastępca przewodniczącego, i Andrzej Wilczyński - sekretarz.

W roku 1973 Wydział odbył 1 posiedzenie naukowe z następującymi referatami:

29 XI 1973 - R. Fijałkowski - "Anatomia drewna naszych roślin szpilkowych"

- Sławomira Ciesielska i Zofia Michno-Zatorska -

"Zmiany morfologiczne i anatomiczne towarzyszące przejściu siewek sosny zwyczajnej /*Pinus silvestris* L./ w stadium intensywnego wzrostu".

3 XII 1973 Wydział odbył posiedzenie administracyjne, na którym przyjęto prace do planu wydawniczego na rok 1976, zatwierdzono plan wydawnictw popularnonaukowych na najbliższe dziesięciolecie oraz powołano kolegia redaktorskie dla każdej sekcji.

Sprawom administracyjnym Wydziału poświęcone były ponadto 3 zebrania Prezydium Wydziału - w dniach 4V, 27 VI i 16 X 1973.

W dniach 6-8 XII 1973 Wydział III, wspólnie z redakcją kwartalnika "Reports on Mathematical Physics" oraz Instytutem Fizyki UMK w Toruniu, zorganizował VI Międzynarodowe Sympozjum Fizyki Matematycznej, podczas którego wygłoszone zostały następujące wykłady naukowe:

J. Rzewuski /Wrocław/ - "Dual Structures"

J. Łopuszański /Wrocław/ - "Some folks-theorems on the energy-momentum tensor"

V. Gorini /Mediolan/ - "Stochastic dynamics"

- "Dynamical maps of states of a quantum system"

A. Kossakowski /Toruń/ - "Dynamical semi-groups of a quantum system"

R. Rączka /Warszawa/ - "Second quantization of classical relativistic wave equations"

K. Gawęzki /Warszawa/ - "Geometrical theory of quantization of classical mechanics"

R. S. Ingarden /Toruń/ - "Non-equilibrium information thermodynamics".

Przy Wydziale III działały 2 komisje oraz jeden komitet redakcyjny.

1. Komisja Astronomiczna liczyła w końcu roku 1973 10 członków i 14 współpracowników. Przewodniczącą Komisji była Wilhelmina Iwanowska, a sekretarzem Cecylia Iwaniszewska.

Na zebraniach naukowych Komisji wygłoszone zostały następujące referaty:

- 26 II 1973 - Janina Krempeć - "Badania gwiazd węglowych"
- 5 III 1973 - Krystyna Nowara /Warszawa/ - "Księżyc w świetle wypraw Apollo"
- 12 III 1973 - Kazimierz Stępień /Warszawa/ - "Atmosfery gwiazd typu RR Lyrae", cz. I
- 30 IV 1973 - Leszek Nowakowski - "Usuwanie wpływu przyczynków dyfrakcyjnych charakterystyki radioteleskopu na otrzymywaną radiową mapę nieba".
- Zbigniew Szymański - "Opracowanie bloku kalibracji szumowej"
5. V 1973 - Janusz Guliński - "Rozwiązania periodyczne równań ruchu sztucznych satelitów Jowisza"
- 14 V 1973 - Kazimierz Stępień /Warszawa/ - "Atmosfery gwiazd typu RR Lyrae", cz. II
- 21 V 1973 - John Chimenhaga /Kanada/ - "Stosunek C^{12}/C^{13} w gwiazdach węglowych"
- 24 IX 1973 - N. Sekiguchi /Japonia/ - "Badania gwiazdy Nova Scuti 1970"
- 29 XI 1973 - Leszek Zaleski - "Mechanizm powstawania pierścień małych planet"
- 26 XI 1973 - Andrzej Strobel - "Różnice składu chemicznego w 3 gromadach otwartych dla typów F, G, K".

2. Komisja Geograficzno-Geologiczna składała się z 11 członków i 30 współpracowników. Przewodniczącym Komisji był Rajmund Galon, a sekretarzem Gabriel Wójcik.

W roku 1973 Komisja odbyła 1 posiedzenie naukowe w dniu 3 XI 1973 z następującymi referatami:

Irena Dmoch i Andrzej Wilczyński - "Przyczynek do znajomości budowy geologicznej okolic Bydgoszczy"

Henryk Rochnowski - "Toruński ośrodek przemysłowy"

Ludmiła Koszko - "Problem zastoiisk ze szczególnym uwzględnieniem zastoiska gdańskiego".

W tym samym dniu odbyto także posiedzenie administracyjne, na którym omawiano stanopracowania "Monografii Ziemi Chełmińskiej". Ustalono, że poszczególne części monografii zostaną ukończone i złożone do druku w grudniu 1973 r.

3. Komitet Redakcyjny "Studia Societatis Scientiarum Torunensis" składał się z następujących osób: Edmund Strzelczyk - redaktor główny, oraz redaktorzy działów: Antoni Basiński /Sectio B - Chemia/, Rajmund Galon /Sectio C - Geografia i geologia/, Jan Zabłocki /Sectio D - Botanika/, Melityna Gromadska /Sectio E - Zoologia/, Cecylia Iwaniszewska /Sectio F - Astronomia/ i Juliusz Narębski /Sectio G - Fizjologia/.

W serii wydawniczej "Studia Societatis Scientiarum Torunensis" wydane zostały w roku 1973 następujące prace:

Sectio C /Geografia i geologia/ - Michał Pasierbski - "Przebieg deglacjacji i formy terenu północnej części Wysoczyzny Krajeńskiej".

vol. VIII nr 1

Sectio D /Botanika/ - Marian Boiński - "Lasy liściaste środkowej części Pojezierza Krajeńskiego".

vol. IX nr 5

go"

Sectio E /zoologia/ - Czesław Nitecki - "Rozmiary komórek kilku
 vol. IX nr 5 narządów u wybranych
 gatunków z rzędu
 "Passeriformes"

Sectio F /Astronomia/ - Wilhelmina Iwanowska - "Statistical
 vol. V nr 2 population indices of planetary
 nebulae"

- Wilhelmina Iwanowska - "Statistical
 population indices of white
 dwarfs"
- Janina Krempeć - "Photovisual photometry
 of semiregular and irregular carbon
 stars"
- Stanisław Krawczyk, Jacek Krełowski -
 "Photometric and spectrophoto-
 metric investigations of RU
 Camelopardalis"

Sectio F /Astronomia/ - Stanisław Gąska - "Commensurabilities
 vol. V nr 3 with Jupiter in the relation σ_1/a
 for minor planets"

- Stanisław Kasperczuk, Leopold Dybkowski
 "Dispersion of the inclinations
 of minor planets with respect to
 Jovian plane"
- Leopold Dybkowski, Stanisław Kasperczuk -
 "Statistical investigation of
 orbital elements of minor planets".
 Part II
- Felicjan Karmiński - "Statistical
 investigation of orbital elements
 of small meteor streams".

Wydział IV - Prawno - Społeczny liczył 23 członków miejscowych i 6 zamiejscowych. Przewodniczącym Wydziału był Wacław Szyszkowski, zastępcą przewodniczącego Jerzy Śliwowski, a sekretarzem Andrzej Bulsiewicz.

W roku 1973 Wydział odbył 4 posiedzenia naukowe, podczas których:

- 12 II 1973 - Jerzy Śliwowski przedstawił pracę Alicji Grześkowiak pt. "Kara pozbawienia wolności względem nieletnich w socjalistycznym prawie państw europejskich"
- 3 IV 1973 - Janusz Gilas wygłosił referat pt. "Prawne problemy organizacji i funkcjonowania rynku międzynarodowego"
- 17 IV 1973 - Wacław Szyszkowski wygłosił referat pt. "O niektórych problemach prawa porównawczego"
- 4 VII 1973 - Wiesław Daszkiewicz przedstawił pracę Danuty Ossowskiej pt. "Sądowa kontrola oskarżenia w polskim procesie karnym".

Dnia 13. XI 1973 odbyto także 1 posiedzenie administracyjne poświęcone w całości sprawom wydawniczym.

Przy wydziale IV pracuje Komitet Redakcyjny "Studia Iuridica" w składzie: Wiesław Daszkiewicz - przewodniczący, oraz Jan Krajewski i Janusz Symonides - członkowie.

W roku 1973 w serii wydawniczej "Studia Iuridica" ukazały się następujące wydawnictwa:

Krzysztof Wołowski - "Prezydent Republiki w powojennej Francji
/IV i V Republika/

Ryszard Łaszewski - "Sejm polski w latach 1764-1793. Studium historyczno-prawne".

W roku 1974 ukazały się:

Leopold Stecki - "Umowa darowizny"

Marian Pilar - "Przestępstwo zgwałcenia w polskim prawie karnym".

W roku 1973 tak jak i w latach poprzednich prócz pracy organizacyjnej i naukowej realizowanej w zespołach członków, a więc w Wydziałach, ich Komisjach i Komitetach Redakcyjnych, prowadzona była działalność kierowana i organizowana wyłącznie przez Zarząd TNT przy pomocy zawodowego personelu administracyjnego. Obejmowała ona cały program celów i zadań statutowych TNT, uwzględniających nie tylko potrzeby naukowe członków, ale i zapewniających korzyści całemu społeczeństwu miasta Torunia oraz terenu Polski północnej, na który TNT rozciąga swe wpływy.

W działalności tej tak jak każdego roku można było wyróżnić:

- działalność wydawniczą
- badania naukowe
- organizowanie spotkań i zjazdów naukowych
- organizowanie wystaw
- akcję popularyzacji wiedzy
- akcję zagranicznej i krajowej wymiany wydawnictw naukowych
- produkcję mikrofilmów i fotokopii oraz gromadzenie filmoteki
- propagandę i sprzedaż wydawnictw własnych
- gromadzenie księgozbioru dzieł naukowych
- gromadzenie, przechowywanie i eksponowanie materiałów archiwalnych i muzealnych związanych przede wszystkim z Toruniem i regionem Pomorza Gdańskiego
- gromadzenie i przechowywanie pamiątek z własnej historii Powarzystwa.

VI. AKCJA WYDAWNICZA

Działalność wydawnicza TNT, polegająca na opracowywaniu i wydawaniu drukiem prac naukowych i popularnonaukowych członków TNT, prowadzona była w oparciu o roczny plan wydawniczy. Jak to już przedstawiono w rozdziale III, dotyczącym Redakcji Naczelnej, w roku 1973 wydano 24 pozycje o łącznej objętości 278,75 arkuszy wydawniczych.

Udział poszczególnych Wydziałów w realizacji planu wydawniczego

na rok 1973 był następujący:

Wydział I - wydawnictwa ciągłe	4 pozycje	68	ark. wyd.
- wydawnictwa seryjne	3 pozycje	70,25	ark. wyd.
Wydział II	2 pozycje	28	ark. wyd.
Wydział III	5 pozycji	41,50	ark. wyd.
Wydział IV	2 pozycje	36,50	ark. wyd.
Wydawnictwa Popularnonaukowe	8 pozycji	34,50	ark. wyd.
	24 pozycje	278,75	ark. wyd.

W roku 1973 szczególny nacisk położony był na przygotowanie i wydanie ostatnich pozycji oraz kilku wznowień z popularnonaukowej serii "Biblioteczki Kopernikańskiej", Wydano te pozycje w nakładach, które zaspokoily nie tylko zapotrzebowanie w roku jubileuszowym 500-lecia urodzin M. Kopernika, ale zapewniły jeszcze zapas potrzebny w Toruniu w związku z rosnącą szybko popularnością miasta jako ośrodka turystycznego.

Dzięki życzliwej pomocy Biura Wydawnictw i Bibliotek PAN oraz Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej ogólny koszt działalności wydawniczej TNT w roku 1973, wynoszący 1.058.896 zł., został pokryty w całości. Towarzystwo mogło także wypłacić zaliczkowe honoraria autorskie na sumę 180.000 zł, dotyczące wydawnictw planowanych na rok 1974.

VII. BADANIA NAUKOWE

Plan badań naukowych TNT na rok 1973 przewidywał wydatki o łącznej wysokości 50 250,- zł na następujące badania:

1. B. Osmólska-Piskorska, K. Wajda, J. Serczyk, i J. Pakulski - "Monografia 100-lecia TNT".
2. J. Wojtowicz i K. Wajda - "Monografia miasta Torunia".
3. K. Jasiński, A. Czacharowski, B. Danilczuk, J. Kasprzyk, J. Powierski, M. Wojciechowski, B. Serczykowa, K. Podlaszewska i S. Wierzchosławski - "Monografia zasłużonych działaczy TNT".
4. M. Biskup - "Akta stanów Prus Królewskich"

5. A. Tomczak - "Plany miasta Torunia w zbiorach polskich i obcych".
6. A. Tomczak, T. Karwicka, M. Wojciechowski, J. Sziling, J. Bieniak
"Monografia Ziemi Dobrzyńskiej".
7. Z. Prusinkiewicz - "Gleby w rezerwach leśnych województwa
bydgoskiego".
8. J. Bieniak - "Kodeks Dyplomatyczny Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej".

Z sumy przeznaczony na badania wykorzystano w roku 1973 30 680,-

VIII. SPOTKANIA I ZJAZDY NAUKOWE

Rok 1973 był w Toruniu okresem wielu spotkań i zjazdów naukowych o charakterze krajowym i międzynarodowym.

Towarzystwo nasze współpracowało w tym roku przy organizacji bądź też organizowało samodzielnie następujące spotkania:

1. W dniu 28 V 1973 posiedzenie naukowe z okazji 100-lecia Polskiej Akademii Umiejętności /wspólnie z Polskim Towarzystwem Historycznym, Oddział w Toruniu/.
2. W dniu 11 IX 1973 posiedzenie naukowe Zarządu TNT z zagranicznymi i krajowymi uczestnikami Kongresu "Colloquia Copernicana".
3. W dniach 21-23 X 1973 LXX Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Filologicznego /wspólnie z Zarządem Głównym Polskiego Towarzystwa Filologicznego/
4. W dniu 12 XI 1973 sesja naukowa poświęcona 200 rocznicy Komisji Edukacji Narodowej /wspólnie z Instytutem Historii i Archiwistyki UMK/.
5. W dniach 6-8 XII 1973 VI Międzynarodowe Sympozjum Fizyki Matematycznej /wspólnie z redakcją kwartalnika "Reports on Mathematical Physics" oraz Instytutem Fizyki UMK/.

IX. ORGANIZACJA WYSTAW

W roku 1973 z inicjatywy bądź przy współpracy TNT urządzone zostały następujące wystawy:

1. "Kultura artystyczna ziemi chełmińskiej w czasach Kopernika", organizowana wspólnie z Muzeum Okręgowym i otwarta 11 lutego w podziemiach Ratusza Staromiejskiego.
2. Wystawa Wydawnictw TNT w Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki w Toruniu 28 V - 3 VI 1973.
3. Wystawa Wydawnictw Kopernikowskich TNT w hallu Książnicy Miejskiej im Kopernika w Toruniu 5 X - 5 XI 1973.
4. Wystawa Księgozbioru M. Kopernika z Uppsali, zorganizowana wspólnie z Książnicą Miejską w Toruniu, od 18 XII 1973 do 28 II 1974.

X. AKCJA ZAGRANICZNEJ I KRAJOWEJ WYMIANY WYDAWNICTW NAUKOWYCH

W roku 1973 Towarzystwo nasze wymieniało swe wydawnictwa z 220 kontrahentami zagranicznymi w 29 krajach oraz z 78 instytucjami krajowymi.

W ramach wymiany zagranicznej wysłano 1128 egzemplarzy wydawnictw własnych, za co otrzymano 2153 publikacje obce.

W ramach wymiany krajowej wysłano 437 egzemplarzy wydawnictw własnych, a otrzymane 563 wydawnictwa obce.

Niezależnie od wymiany zagranicznej i krajowej Towarzystwo nasze otrzymało w roku 1973 następujące ilości bezpłatnych wydawnictw:

- od instytucji zagranicznych 970
- od instytucji krajowych 107.

XI. AKCJA POPULARYZACJI WIEDZY

Ważnym przejawem działalności Towarzystwa Naukowe w Toruniu jest akcja popularyzacji wiedzy za pomocą prelekcji i wykładów, nad której przygotowaniem i przebiegiem czuwa Komisja Upowszechniania Nauki.

W roku 1973 z inicjatywy i przy współpracy Towarzystwa odbyły się następujące wykłady popularnonaukowe:

- Studium Wiedzy o M. Koperniku w Nakle n. Notecią 12
- Sesja popularnonaukowa Kopernikowska w Nakle n. Notecią 2

- Sesja popularnonaukowa Kopernikowska w Chełmie	2
- Symposium "Kopernik - Nauka - Przyszłość" w Mławie	1
- Uroczystość 500-lecia urodzin M. Kopernika w Biało-	
uskim Towarzystwie Kulturalnym w Białymstoku	2
- Studium Wiedzy o M. Koperniku w Wąbrzeźnie	4
- Sesja popularnonaukowa Kopernikowska we Włocławku	3
- Studium Wiedzy o Regionie Żnina /dokończenie/	5
- Studium Wiedzy o Regionie Aleksandrowa Kuj./dokończe-	
nie/	6
- "W pracowniach toruńskich uczonych"	1
- Współczesne problemy nauk matematyczno-przyrodniczych	1
- Historia polskiego ruchu robotniczego /dla bibliote-	
karsy/	2
r a z e m: <u>41</u> wykł.	

W przygotowaniu jest seria imprez pt. "Nauka i muzyka".

XIII. PRACOWNIA MIKROFILMOWA

Pracownia Mikrofilmowa TNT, istniejąca od roku 1948, wykonuje mikrofilmy i fotokopie materiałów naukowych i archiwalnych oraz przedmiotów zabytkowych na zamówienie placówek naukowych i archiwalnych oraz indywidualnych badaczy z całego kraju.

W roku 1973 wykonywano zamówienia instytutów i zakładów naukowych UMK, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Uniwersytetu M. Curie Skłodowskiej w Lublinie, Politechniki Warszawskiej, Instytutów PAN w Warszawie, Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Bydgoszczy, Biblioteki Głównej UMK, Książnicy Miejskiej im. Kopernika w Toruniu, Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy, Biblioteki Gdańskiej PAN, Muzeum Okręgowego w Toruniu, Muzeum Zachodnio-Kaszubskiego w Bytowie, Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Bydgoszczy, Ośrodka Badań Prasowych w Krakowie, Instytutu Badań Literackich w Warszawie, Instytutu Maszyn Matematycznych UMK w Toruniu oraz szkół średnich na terenie miasta Torunia.

Wykonywano również mikrofilmy i fotokopie dla zasobów własnych TNT, w tym główną pozycją była "Matrykuła Gimnazjum Toruńskiego" /556 fotokopii/.

W roku 1973 Pracownia zakończyła produkcję i rozpowszechnianie popularyzacyjnych kompletów fotokopii kopernikowskich przeznaczonych do celów wystawowych, zestawianych z najciekawszych materiałów dotyczących wielkiego astronoma, jak portretów, rękopisów, starodruków, rycin z najstarszymi panoramami miast i narzędziami obserwacyjnymi, medali i wydawnictw kopernikowskich.

Z tego zasobu, liczącego około 140 pozycji, wykonywano zamówienia muzeów, bibliotek i szkół na terenie całej Polski /m. in. w Mielcu, Radomiu, Tarnowie, Gliwicach, Mławie, Grudziądzu, Bydgoszczy i Legnicy/.

W okresie przygotowań do uroczystości kopernikowskich, a także później, wykonano około 1500 fotokopii wystawowych tego typu, wraz z odpowiednimi opisami.

W ciągu roku 1973 Pracownia wykonała:

- zdjęć mikrofilmowych	1870
- mikrofilmów pozytywowych	
i przezroczy	5008
- fotokopii /powiększeń/	6120

XIII. SPRZEDAŻ I REKLAMA WŁASNYCH WYDAWNICTW NAUKOWYCH

Wydawnictwa Towarzystwa Naukowego w Toruniu sprzedawane są w sieci księgarskiej oraz w siedzibie własnej przy ulicy Wysokiej 16 w Toruniu. Obecnie sprzedaż dokonuje się w biurze zastępczym TNT przy ul. Słowackiego 8, II piętro. Stosowana jest też sprzedaż komiowa przez różne instytucje i placówki kulturalne /To-Mi-To, PTK, Dom Kopernika/.

W roku 1973 Towarzystwo nasze, głównie w wyniku sprzedaży wydawnictw kopernikowskich osiągnęło najwyższe w swej dotychczasowej działalności wpływy gotówkowe, które wyniosły 723 907,- zł.

W roku 1973 TNT zorganizowało następujące wystawy połączone ze sprzedażą i kiermasze swoich wydawnictw:

1. Z okazji Dni Oświaty, Książki i Prasy - kiermasz przed ratuszem na Rynku Staromiejskim dnia 6 V 1973
2. Wystawę wydawnictw TNT połączoną ze sprzedażą w Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki w Toruniu 28 V - 3 VI 1973
3. Wystawę i sprzedaż wydawnictw w hallu auli UMK na Bielanych, z okazji zjazdu absolwentów historii UMK 4 VI 1973
4. Kiermasz wydawnictw własnych, wydanych przed rokiem 1971, w dniach 16 XI do 2 XII 1973, połączony w tym okresie z obniżką cen o 50%.

XIV GROMADZENIE KSIĘGOZBIORU

Księgozbiór Towarzystwa znajduje się w depozycie Książnicy Miejskiej im. Kopernika w Toruniu i jest stale uzupełniany nowymi nabytkami pochodzącymi z wymiany zagranicznej i krajowej. Szczególnie cenny dla naukowców jest bogaty zestaw czasopism z kilkudziesięciu krajów, reprezentujący wszystkie dziedziny nauki, ciągle uzupełniany najświeższymi numerami, obecnie udostępniany przez Czytelnię Czasopism Książnicy Miejskiej.

Stan księgozbioru kompletowanego od najwcześniejszych lat istnienia TNT przedstawiał się w dniu 31 XII 1973 następująco:

1. Druki zwarte	23 644 wol.
2. Wydawnictwa ciągłe	20 594 "
3. Starodruki	1 523 "
4. Rękopisy	374 "
5. Ryciny	13 "
6. Wydawnictwa kartograficzne	89 "
7. Nuty	8 "

O g ó ł e m: 46 250 woluminów

W roku 1973 oprawiono 220 woluminów.

W skład księgozbioru wchodzi wartościowe dary wydawców, naukowców

i patriotów pomorskich i toruńskich z lat zaboru pruskiego. W księgozbiornicy, na prawach samodzielnych zespołów, znajduje się także cenna biblioteka wieloletniego prezesa TNT Stanisława Kujota oraz zasłużonego w czasach zaboru pruskiego bibliofila i wydawcy chełmińskiego Walentego Fiałka.

XV. ZBIORY ARCHIWALNE I MUZEALNE

Zbiory archiwalne akt i dokumentów TNT przechowywane są jako osobny zespół w Wojewódzkim Archiwum Państwowym Oddział w Toruniu. Natomiast pozostałości dawnych zbiorów muzealnych, gromadzonych od początku istnienia Towarzystwa i eksponowanych w czasach zaboru pruskiego w salach muzeum polskiego w siedzibie TNT przy ul. Wysokiej 16, znajdują się obecnie w depozycie Muzeum Okręgowego w Toruniu. Według spisów inwentarzowych /w posiadaniu TNT/ na zbiory te składają się:

a/ malarstwo, rzeźba, rzemiosło artystyczne, broń, meble i inne zabytkowe przedmioty	190 egz.
b/ zbiory archeologiczne	462 egz.
c/ zbiory starej grafiki /miedzioryty, akwaforty, drzeworyty, litografie, staloryty, w tym cenna kolekcja 88 prac D. Chodowieckiego z daru W. Amrogowicza dla TNT/	343 egz.
d/ zbiór starych monet i medali	2 246 egz.
R a z e m:	3 241 egz.

Statut TNT w § 4 nakłada na Towarzystwo obowiązek "zbierania i przechowywania wszelkiego rodzaju materiałów naukowych, bibliotecznych, archiwalnych i muzealnych, związanych przede wszystkim z Pomorzem".

Realizacja tego obowiązku, przy zachowaniu zasady przechowywania w depozycie Muzeum Okręgowego tej części zbiorów, która nie jest bezpośrednio związana z historią TNT, winna stać się celem aktywnych starań wszystkich członków.

XVI. PERSONEL ZAWODOWY TNT

W skład personelu zawodowego TNT w dniu 31 XII 1973 wchodziły

następujące osoby:

a/ W Biurze Zarządu:

dyrektor administracyjny - Tadeusz Zakrzewski
 główny księgowy - Bogumiła Prseperska
 księgowa - Elżbieta Pruchnicka
 kierownik biblioteki i wymiany - Irena Woszczykova /pół etatu/
 referent administracji - Zofia Łaszewska
 referent reklamy i sprzedaży - Ursula Klepinowska
 magazynier - Leon Łukaszewski /pół etatu/

b/ W Redakcji Wydawnictw:

kierownik Redakcji - Amalia Rosińska
 redaktor - Bożena Sołtys

c/ W Pracowni Mikrofilmowej

kierownik Pracowni - Krystyna Porębska
 laborant - Aleksandra Cackowska
 korektor - Halina Skarżyńska /pół etatu/
 sprzątaczką - Parania Wiśniewska /pół etatu/

X X X

Dzięki wysiłkom całego personelu Zarząd mógł podołać trudnym i złożonym zadaniom, które spiętrzyły się w ciągu całego roku. Wszyscy nasi pracownicy zasługują na wyrazy szczerego podziękowania i wdzięczności. Szczególną rolę odegrał zwłaszcza dyrektor administracyjny Tadeusz Zakrzewski, którego ofiarność i pełne oddanie sprawom Towarzystwa zasługuje na najwyższe uznanie.

W roku 1973 TNT poza stałą działalnością realizować musiało jednocześnie bardzo rozgałęzioną akcję kopernikowską, która została wyżej naszkicowana, a która wymagała zwiększonego wysiłku na skutek koordynowania prac z czynnikami miejskimi, wojewódzkimi i szczebla ministerialnego w Warszawie /sprawa wystawy uppsalskiego księgozbioru/ oraz ogromnej produkcji wydawniczej w serii "Biblioteczka Kopernikańska" i wielu innych

prac w mieście i terenie. Ten poważny wkład TNT w organizowanie imprez roku kopernikowskiego spotkał się z wysokim uznaniem czynników naukowych, społecznych, np. na łamach "Nowych Dróg", / Nr 9/73 / jak i politycznych. Znalazło to swój najpełniejszy wyraz w październikowym przemówieniu premiera P. Jaroszewicza w Toruniu, wysoko stawiającym zasługi ogólnopolskie TNT, jak i w opinii wyrażonej w bilansującym toruńskie obchody kopernikowskie przemówieniu I sekretarza KM PZPR Z. Machowskiego oraz w przyznaniu Towarzystwu medalu pamiątkowego. Również Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu niejednokrotnie podkreślał wydatny wkład TNT w obchody kopernikowskie.

Jednocześnie Zarząd musiał realizować sprawy wiążące się z przeprowadzką z budynku przy ul. Wysokiej 16 do nowego gmachu Książnicy Miejskiej przy ul. Słowackiego 8. Gmach ten został oddany do użytku z opóźnieniem ostatecznie jesienią 1973 r. i wówczas też nastąpiło przeniesienie tam całości zbiorów TNT, magazynu wydawnictw oraz biura administracji, które dzięki uprzejmości dyr. A. Tujakowskiego znalazło wygodne pomieszczenie na II piętrze. Zbiory biblioteczne TNT zostały na życzenie Zarządu umieszczone w osobnym magazynie na VI piętrze, a magazyn zapasów wydawnictw na VII piętrze. O ile zbiory naukowe TNT, zbliżające się do liczby prawie 50 000, pozostaną na stałe w depozycie Książnicy Miejskiej /choć nadal w wydzielonym pomieszczeniu/, to biura i magazyn wydawnictw powrócą na Wysoką 16 po zakończeniu prac remontowych.

Wojewódzki Konserwator Zabytków mgr K. Masiak, pismem z dnia 6 I 1974 r. przejął na siebie obowiązki inwestora gmachu TNT, zlecając toruńskim PKZ-om przyjęcie inwestycji do swojego planu na rok 1975-1976. Już w roku 1973 PKZ ukończyły prace o charakterze odkrywkowym, konieczne do opracowania pełnej dokumentacji technicznej, zamówionej przez konserwatora miejskiego mgra J. Zobołowicza, a respektującej nieliczne relikty o charakterze zabytkowym w niektórych pomieszczeniach. Władze PKZ przyrzekły wykończyć dokumentację najdalej do jesieni 1974 r., w zasadzie nie ma więc przeszkód, aby prace budowlane mogły się rozpocząć wiosną 1975 r. "każdy razie w czasie obchodów jubileuszowych gmach TNT"

powinien już znajdować się w fazie intensywnych prac konserwatorskich. Ukończenie ich i zagospodarowanie budynku winno nastąpić najdalej w r. 1976-1977. Podjęte też zostały wstępne kroki zmierzające do przygotowania wewnętrznego wyposażenia siedziby TNT przy pomocy Pracowni Sztuk Plastycznych w Toruniu.

Traktując inwestycję powyższą jako czołowy akcent zbliżających się obchodów jubileuszowych 100-lecia TNT, Zarząd nadal prowadził też prace nad wydawnictwami okolicznościowymi, zwłaszcza monografią zbiorową przedstawiającą historię TNT oraz monografiami wybitnych działaczy Towarzystwa i księgą jubileuszową. Z niepokojem należy stwierdzić, że do Redakcji Naczelnej nie wpłynęły jeszcze wszystkie maszynopisy tych pozycji. Zaapelować wypada raz jeszcze do wszystkich autorów o przyspieszenie prac, aby całość zdołała ukazać się w zaplanowanym terminie, tj. w sierpniu 1975 r.

W toku są również prace nad projektem medalu okolicznościowego, we wstępnej fazie prace na projektem sesji naukowej w grudniu 1975 r. i zasięgiem całości imprezy jubileuszowej, co jest obecnie przedmiotem uzgadniania z władzami nadrzędnymi. Przedmiotem poważnej troski był problem ogólny wydawnictw Towarzystwa. Wiosną 1973 r. Zarząd pokonał zasadnicze trudności, spowodowane nieprzyjęciem przez PAN prac przyrodniczych do jej planu wydawniczego, wprowadzając je wprost do planu wydawniczego PWN Oddział w Poznaniu; są one obecnie w bieżącej realizacji. szczególną pomoc okazał Wydział I PAN, przyjmując do swojego planu, także finansowego, wszystkie prace z dziedziny nauk społecznych, co zapewniło ich publikację w ciągu 1974 roku. Natomiast w sprawie planu na 1975 r. Zarząd usilnie dąży do podobnego rozwiązania sytuacji, aby zapewnić w roku jubileuszowym pełną realizację zgłoszonych publikacji, w tym i związanych z samymi obchodami.

Sytuacja wydawnicza sprawiła jednak może dalsze trudności, gdyż Dział Wydawnictw PAN wyraźnie zmierza do odciążenia swojej puli na rzecz własnych publikacji, zalecając zwrócenie się z publikacjami Towarzystwa wprost do PWN. Nie jest to jednak problem łatwy, gdyż obecny budżet TNT nie wytrzymuje finansowo ciężaru wszystkich publikacji /blisko 300 arkuszy/ i konieczne jest uzyskanie poważnie zwiększonej stałej dotacji od

władz wojewódzkich.

Zrealizowanie pełnego planu Towarzystwa może utrudniać brak Oddziału PWN na miejscu. Należałoby poprzeć postulat jego uruchomienia, choćby przez przekształcenie obecnej Ekspozytury PWN w normalny Oddział. Po wyjaśnieniu sytuacji w PAN Zarząd podejmie konkretne kroki u władz wojewódzkich.

W związku z tendencjami zmierzającymi do zwiększenia inspiracyjnej działalności TNT w dziedzinie własnych publikacji Zarząd zwrócił się jesienią 1972 r. do wszystkich Wydziałów i Komitetów Redakcyjnych z prośbą o rozważenie tej kwestii i przedyskutowanie możliwości przygotowania prac, niezależnie od realizowanych w ramach zakładów UMK czy PAN. Propozycje zgłaszane sukcesywnie Zarządowi będą przedmiotem jego specjalnej narady, a wnioski i zalecenia przekazane odpowiednim agendum. Zmierzając one będą do ukazania możliwości długofalowego i perspektywicznego planu wydawnictw własnych Towarzystwa, zależnie od możliwości Wydziałów i Komitetów.

W r. 1973 Zarząd podjął także inicjatywy mające na celu uczczenie 30-lecia PRL zarówno przez cykle wykładów publicznych, jak i przez współudział w sesji naukowej, organizowanej wspólnie z UMK jesienią br. TNT partycypować też będzie w wielkiej wystawie wojewódzkiej, obrazującej dorobek ostatniego 30-lecia także w dziedzinie wydawniczej.

Na zakończenie wypada złożyć serdeczne podziękowanie wszystkim władzom i instytucjom, które wspierały i wydatnie ułatwiały działalność Towarzystwa, w szczególności Wydziałowi Kultury Prezydium WRN /obecnie Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy/ oraz Wydziałowi I i Działowi Wydawnictw PAN w Warszawie. Osobne słowa podziękowania należą się wojewódzkim i miejskim władzom konserwatorskim w osobach mgra K. Masiaka i mgra J. Zobołowicza za okazaną życzliwość i zrozumienie potrzeb inwestycyjnych naszego Towarzystwa.

Sekretarz Generalny

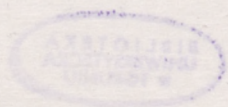
P r e z e s

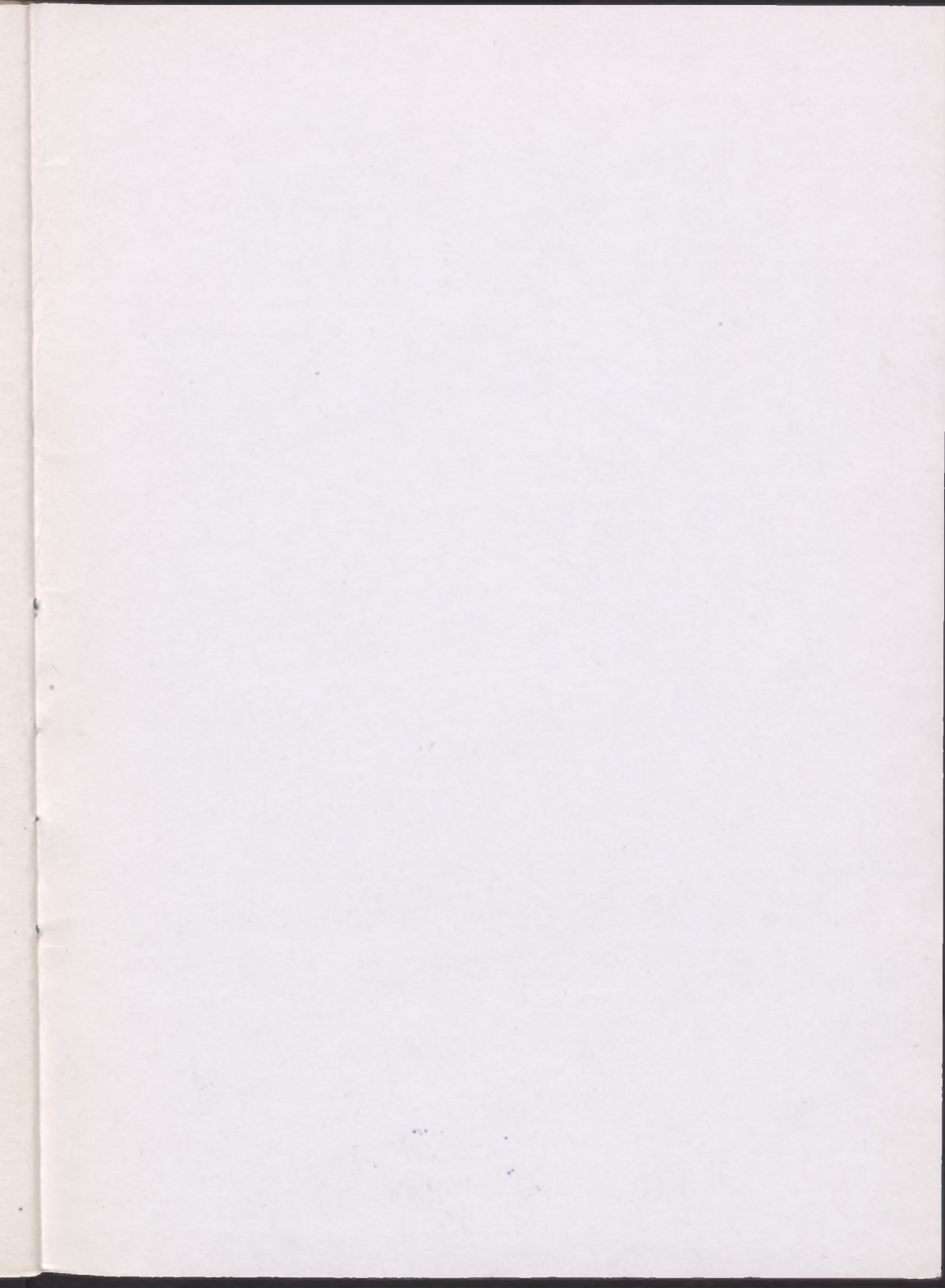
/-/Prof. dr Marian Biskup

/-/Prof. dr Konrad Górski

Wykonanie budżetu
Towarzystwa Naukowego w Toruniu za rok 1973

D o c h o d y	§	K o s z t y	Wykonanie	Wykonanie
1. Saldo bankowe na początku roku			965.299,-	321.742,-
2. Saldo kasowe na początku roku	11	Osobowy fundusz płac	946,-	651.091,-
3. Dotacja Wydz. Kult. Urz. Woj.	12	Bezosob. fundusz płac	915.000,-	9.652,-
4. Wpływy z rozpow. wydawnictw	15	Nagrody	728.867,-	3.640,-
5. Wpływy z usług Prac. Mikrofi.	16	Dodatki do wynagrodzeń	57.682,-	588,-
6. Wpływy za zlec. prace wydawnicze	25	Różne wydatki osobowe		
PAN Warszawa	31	Materiały i przedmioty	167.992,-	96.127,-
7. Składki członkowskie	35	nietrwałe	13.361,-	5.482,-
8. Dochody przyszyjących okresów	36	Podróże służbowe		
/składki/	37	Usługi materialne	596,-	1.028.588,-
9. Zbilansowanie obrotów	41	Usługi niematerialne		37.181,-
/saldo sald naszych kontrahentów	42	składki ubezpieczeniowe	6.607,-	50.437,-
	18	Różne opłaty i składki		1.676,-
		Fundusz na podróże		
		służbowe krajowe		5.472,-
		Saldo bankowe na koniec		
		roku		542.535,-
		Saldo kasowe na koniec		
		roku		339,-
			2.856.350,-	2.856.350,-

301-

Biblioteka Główna UMK

300020832196